

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 888 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохиров Жалолиддин Очилович, Самадов Хомид Самандарович	
Investition marketingni rivojlantirish asosida mintqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Quliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullovna Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizmda tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafruz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamalakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuridinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсикив Артемий Александрович	
The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	
Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	

Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari.....	135
Axmedova Nafisa Amirddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	
Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modellashtirish.....	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorcachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili.....	149
Talipova Dilfuza Nabiyeвна	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan.....	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	178
Kamilova Iroda Xusniddinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi.....	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari.....	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish.....	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoira Azimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari.....	223
Akramova Nargiza Axrorovna	
Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari.....	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	
Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarining oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools.....	251
Odilova Sitara Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	

Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish.....	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimlikni baholashni xalqaro stanadartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari.....	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibril bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в системе железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	
Gidrotexnik inshootlar betonlarini samaradorligini tahlil qilish va oshirish natijalari.....	330
Asqarov B. A., Karimov M. U., Xolmirzayev S.T., Obidjonov J. T.	
Maxsus iqtisodiy zonalar hududiga jalb etilgan investitsiyalar to'g'risida	334
Davlayev G'olib Ashurovich	
Yangi xizmat turi xizmatlar sohasini innovatsion boshqarishning metodologiyasi	337
Djurayeva Dilnoza Davron qizi	
Mintaqalar innovatsion salohiyatini baholashning uslubiy yondashuvlari.....	343
J. A. Ismatullayev, D. X. O'rinov	
Milliy qayta sug'urtalovchilarning xalqaro sug'urta bozoriga kirib borishi va kutilayotgan xavf-xatarlar	348
Jorabayev Jasur Abduraxmanovich	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tovarlar auditi natijalarini auditorlik hisobotida aks ettirish tartibi	354
Ibragimov M. M., Ergashev O. F.	
Turistik destinatsiyalarni tashkil etish va rivojlantirishning xorijiy tajribalari	358
Karimov Anvar Aktam o'g'li	
Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....	362
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich	
Iqtisodiy xavfsizlikning institutsional tizimini tadqiq etishga uslubiy yondashuvlar.....	367
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Allaberganov Zakir Gayibovich	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashning nazariy jihatlarini	373
Mamatov Mamajan Axmadjonovich	

Paxta-to'qimachilik klasterlari eksport faoliyatini rivojlantirishning xorij tajribasi.....	380
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Korxonalar raqobatbardoshligini oshirish muammolari va dolzarb vazifalari	386
Musyeva Shoiraz Azimovna	
Устойчивый и инклюзивный рост: взаимосвязь экономического прогресса с социальным равенством и экологическим управлением	390
Нодирбек Холбаев	
Mintaqalarni investitsion jozibadorligini taraqqiyot strategiyasiga ta'sirini statistik baholash.....	396
Nuriddinov Zufar Akbarovich	
Финансирование каракулеводства: преодоление финансовых вызовов в пустынных регионах Узбекистана	402
Нуриллаев Жамолиддин Ярашевич	
O'zbekiston investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish.....	408
Oybek Elmuratov	
Intellectual mulkning iqtisodiy mazmuni va tarixiy rivojlanish bosqichlari.....	411
Maxmudova Nargiza Davlat qizi	
Implementation and use of Digital Technologies in Logistics Abstract.....	416
Kushakova Mamura, Koshakova Mukhlisa Surat qizi	
Innovatsion iqtisodiyot tushunchasining mazmun mohiyati	421
Abduqaxorov Bekzod O'tkir o'g'li	
Raqamlashtirish iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshligini oshirish omili sifatida.....	426
Mamajonova Durdonahon Mamaruzi qizi	
O'zbekistonda tashqi savdoni notarif usullar orqali tartibga solishning mamlakat iqtisodiyotiga ta'siri.....	431
Norqobilov Akobir Iso o'g'li	
Инновационные методы переработки горных отходов для экологической устойчивости в Узбекистане	437
Аскарлов Бахтиер Аскарлович, Собирова Мукаддас Хамидуллаева	
Опыт зарубежных стран по стимулированию производства сельскохозяйственной продукции и перспективы внедрения в Узбекистан.....	442
Холиков Сулаймон Уткир угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda strategik boshqaruv hisobini tashkil qilishning uslubiy jihatlari.....	447
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini moliyalashtirishni statistik tahlili.....	452
Sayfullayev Siddik Nosirovich	
Sug'urta tashkilotining innovatsion risklarini baholash.....	457
Sattorov Shoxrux Maxmudjon o'g'li	
Kapital bozori rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari	462
Turdiyeva Uzayda Omirbayevna	
Адаптивный искусственный интеллект в управлении человеческими ресурсами.....	469
Хайдарова Малика Шокирджановна	
Oliy ta'lim muassasalarida moliyaviy mablag'lardan samarali foydalanishga xizmat qiluvchi zamonaviy va istiqbolga mo'ljallangan huquqiy asoslarning yaratilganligi to'g'risida.....	478
Xayriddinov Shuxrat Botirovich	
Investitsiya loyihalariga ta'sir qiluvchi risklarni sifat jihatdan baholash usullarining o'ziga xos xususiyatlari	482
Shaislamova Nargiza Kabilovna	
Tijorat banklari tomonidan investitsion loyihalarni kreditlash tartib va ularni takomillashtirish yo'llari	491
Yunusova Ozoda Anvarjon qizi	
Hududlar iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda soliq salohiyatini oshirishning nazariy jihatlari	498
E. N. Raximov	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	504
Avazov Ilxom Ravshanovich	

Inson resurslarini boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish vositalarini ishlab chiqish.....	509
Djuraeva Guzal Shavkatovna	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	513
Erkinxojiev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Korporativ qimmatli qog'ozlar asosida korxonalarni moliyalashtirishning ilg'or xorij tajribalari.....	517
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
The impact of corporate governance on firm performance and financial stability	524
Muhammadyor Yunusov	
Mintaqalarda kamg'allik darajasini pasaytirish va xorij tajribasidan foydalanish yo'llari.....	537
Musulmonova Shahlo Nasriddinovna	
Makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash soliq ma'muriyatchiligini samarali tashkil etish yo'llari	541
Mutalova Dilorom Maxamadjanovna, Kenjaboyeva Nigina	
Iqtisodiy savodxonlik hamda tadbirkorlik qobiliyati o'rtasidagi to'g'ri nisbatdagi bog'liqlik munosabatining fundamental asoslari.....	544
Tuxtayeva Muyassar Shovkat qizi	
Korxonalarning bankrotlik riskini baholashning xalqaro modellari.....	550
Umarova Hulkar Umidulloyevna	
O'zbekistonda korxona boshqaruvida kadrlar salohiyatidan foydalanish amaliyotini rivojlantirishning xorij tajribasi	555
Do'stova Aziza Qahramonovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida boshqaruv tizimining xususiyatlari.....	559
Iroda Majidova	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning muhim xususiyatlari	565
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shukurov Tohirjon Izzatullo o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing tadqiqotlarini asosiy yo'nalishlari	569
Tuychiyeva Vasila Faxriddin qizi	
“Зелёная экономика” как фактор повышения экономического роста страны.....	573
Тураева Адиба Икрамовна	
Oilada sarf-xarajatlar samarasiga erishishning muhimligi.....	580
Xasanov Rustam Rabimovich	
Aholi farovonlik darajasidagi farqlarni tartiblash yo'nalishlari.....	583
Xasanov Rustam Rabimovich, Turdiyev Zoxidjon Rustamovich	
Совершенствование оценки стоимости объектов недвижимости в Узбекистане на основе зарубежного опыта.....	588
Хомитов К. З., Халилова Л. Ш.	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligida kooperatsiya munosabatlarini rivojlantirishda xorij tajribalaridan foydalanishning ahamiyati.....	594
Choriyeva Nigina Kaxramonovna	
Davlat xaridlari tizimini takomillashtirish yo'llari	598
Alimbayeva Sevara Alimbayevna	
Yengil sanoatni rivojlanishida Germaniya tajribasi.....	601
F. Jumaniyazova, G'ulomov Ibroxim Rustam o'g'li	
The efficiency of usage of Islamic finance instruments in security market.....	607
Khasanov Umarbek Begmat ugli	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari.....	613
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini tashkil qilinishining hozirgi holati va muammolari	621
Nutfulloev Tolib G'olib o'g'li	
Mehnat bozorida raqamli texnologiyalardan foydalanish metodologiyasini takomillashtirish	627
Maxammadiyev M. M.	

Ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish sharoitida mahsulot tannarxini optimallashtirish asoslari.....	632
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
Elektron pullarni rivojlantirish yo'llari	636
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Загрязнение окружающей среды в Узбекистане: проблемы, причины и пути решения	644
Ишонкулова Феруза Асатовна, Шукуров Тимур Умидович	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarini transformatsiyalash modeli orqali takomillashtirish	649
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyeвна	
Land Tax Received From Individuals and its Share in the Budget of the Republic of Uzbekistan	656
Hakimov Feruz Khurshid ugli	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyot va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq xarajatlar tahlili	659
Isaxonova Ruxshona Muzaffar qizi, Sharapova Mashxura Azadovna	
Qurilish xizmatlari ma'lumotlar tizimini takomillashtirish imkoniyatlari	665
Nurfayziyev Zayniddin Boymurodovich, Nurfayziyev Elyor Zayniddinovich	
Ipotekali kreditlashni rivojlantirishning xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda tatbiq etish yo'llari	670
Turdiyev Shaxriddin Erxonovich	
Suv resurslaridan foydalanishda xorij tajribalari	675
Berdiyev Anvar Abdivaliyevich	
Auditda yetarli va mos dalillarni to'plash tartibi	681
Meliyev Isroil Ismoilovich	
"Yashil" iqtisodiyot konsepsiyasining shakllanishi va rivojlanishi	686
Urunbayev Saparbek Samatovich	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishning ustuvor yo'nalishlari	692
Xolmuradov Raxmatilla Ne'matillaevich	
O'zbekiston mahsulotlarining tashqi bozordagi raqobatbardoshligi xususiyatlari va onlayn platformalar	699
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich	
Factors affecting investment attractiveness in the global investment landscape	704
Otaboev Akhmed Makhsubek o'g'li, Juliana Juliana, Fazliddin Nasriddinov	
Xalqaro migratsiyaning O'zbekiston mehnat bozori va inson kapitaliga ta'siri	709
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Анализ и оценка естественного освещения помещений образовательных учреждений	714
Пирмухамедова Шахноза	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системе Республики Узбекистан	719
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли	725
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda erkin iqtisodiy zonalarini tashkil etishning afzalliklari va muammolari	730
Axmedova Dilbar Buronovna	
Natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirishda sog'liqni saqlash muassasalarini moliyalashtirishning mohiyati	734
Ishmanova Diana Nurmamadovna	
Oziq-ovqat sanoatini tashkiliy-iqtisodiy jihatdan rivojlanti-rishning nazariy asoslari	737
Muxtorova Madina Azamat qizi	
Ipoteka kreditlari sohasidagi islohotlar va kelajakdagi istiqbollar	741
A'zamxo'jayeva Nihola Sulaymon qizi	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari	746
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Budjet ijrosini samarali ta'minlashda davlat xaridlarining ahamiyati	752
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
Aholi sog'ligi – milliy boylikning tarkibi va jamiyat taraqqiyotining muhim shartidir	763
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	

Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlari: hisob siyosati.....	769
Rizayev Nurbek Kodirovich, Mamatova Charos Shavkiddinovna	
Milliy iqtisodiyotni rivojlantirishda investitsion muhitning o'рни	778
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Davlat ishtirokidagi korxonalarda korporativ ijtimoiy mas'uliyat ("Rossiya temir yo'llari" OAJ misolida).....	784
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Saidqulov Avazbek Botirqul o'g'li	
Raqamli transformatsiyaning O'zbekistonning investitsion jozibadorligiga ta'siri	790
Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li, Markabayeva Jansaya Aybek qizi	
Trade Marketing in the Era of Social Media: Strategies for Attracting and Retaining Customers Through Social Media Platforms.....	795
Mamatkulova Shoirja Jalolovna	
Mamlakatimiz to'qimachilik tarmog'ining zamonaviy holati va tendensiyalari.....	800
Azizxon Tillyaxodjayev	
Physical Activity and Education, Trends in the Sports Industry	807
Axtamov Djamshed Baxromovich	
Davlat moliyaviy nazoratining amalga oshirishning metodologik masalalari.....	812
Hakimov Nodir Nazarovich	
Avtomobil yo'llari tizimidagi tashkilotlarda buxgalteriya hisobi va ichki nazorat tizimini tashkil qilishning o'ziga xos jihatlari	818
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Inson kapitali indeksini oshirishda ta'lim tizimini rivojlantirish yo'nalishlari.....	826
Akhmadaliev Nikholakhon	
Global iqtisodiyot sharoitida bank inqirozlarining kelib chiqish sabablari va ularni boshqarish yo'nalishlari.....	829
To'xtayeva Umida Shamsiddin qizi	
Усовершенствование практики управления инфляцией на примере зарубежного опыта.....	833
Нишанбаева Наргиза Бохадировна	
Sud-buxgalteriya ekspertizasini tayinlashning tashkiliy-huquqiy ta'minoti.....	837
Darvishov Sarvarbek Rustamovich	
Mudofaa majmui va huquq muhofaza qilish organlari muassasalari, tashkilotlari g'azna ijrosi.....	845
Fayzullayeva Zilola Ravshanovna	
The Concept and Theoretical Foundations of Marketing Strategy in Regional Development.....	851
Diyorakhon Ibragimovna Kholmurotova	
Umumta'lim maktablarini moliyalashtirishning o'ziga xos xususiyatlari	857
Turayev Ochil Yarashevich	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	861
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
15-sonli MHXS asosida bitim narxini aniqlash	869
Toshpo'latova Munisabonu Ibrohim qizi	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi.....	873
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
The Role of Local Budgets in Tax Policy.....	877
Mukaddasova Gavxarxon Nodirxonovna	
Korporativ boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish negizida innovatsion muhitni shakllantirish asoslari.....	881
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	

ISSIQLIK TA'MINOTI XIZMATLARINI KO'RSATISH SAMARADORLIGI VA SIFATINI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI TIZIMI

Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev

SamISI mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Maqolada issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarda bozor munosabatlarini shakllanishi va rivojlanishi, shuningdek, innovatsion yondashuvlar asosida issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalar samaradorligini oshirishni nisbatan kam mablag' va mehnat sarflagan holda mavjud resurslardan ratsional foydalanish nisbatan yuqoriroq xizmat sifati bilan iste'molchilarning ehtiyojini to'laroq qondirilishi maqolada yoritiladi.

Kalit so'zlar: Issiqlik ta'minoti, issiqlik energetikasi infrotuzilmasi, innovatsiya, issiqlik ta'minoti samaradorligi ko'rsatkichlari.

Abstract: In the article, the formation and development of market relations in the enterprises providing heat supply services, as well as the improvement of the efficiency of the enterprises providing heat supply services based on innovative approaches, the rational use of available resources with a relatively high quality of service, while spending relatively little money and labor, will be covered in the article.

Key words: Heat supply, heat energy infrastructure, innovation, heat supply efficiency indicators.

Аннотация: В статье рассматривается формирование и развитие рыночных отношений на предприятиях, оказывающих услуги теплоснабжения, а также повышение эффективности деятельности предприятий, оказывающих услуги теплоснабжения, на основе инновационных подходов, рационального использования имеющихся ресурсов с относительно высоким качеством. обслуживания, затрачивая при этом относительно мало денег и труда, будет рассмотрено в статье.

Ключевые слова: Теплоснабжение, теплоэнергетическая инфраструктура, инновации, показатели эффективности теплоснабжения.

KIRISH

Bugungi kunda dunyo aholisi sonining ortib borishiga mutanosib ravishda uy-joy fondi kengayib bormoqda. Uy-joy fondining kengayishi bir tomondan, iste'molchilarning issiqlik ta'minoti xizmatlariga bo'lgan real ehtiyoji darajasining ortishiga olib kelsa, ikkinchi tomondan, iste'mol qilinayotgan xizmatlar sifatiga bo'lgan talab darajasining ko'tarilishiga olib keladi. Sohoni yagona tizim sifatida shakllantirish, soha faoliyatida davlatning o'rni, sohada innovatsion jarayonlarini takomillashtirish, tabiiy monopoliya darajasini cheklash va bozor mexanizmlarining amal qilish doirasini kengaytirish hamda soha korxonalari tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlar turini kengaytirish masalalarini o'z ichiga oladi.

Bu esa sohada samarali boshqaruv tizimiga ega korxonalarni tashkil etish va ularning faoliyatini bozor munosabatlari asosida rivojlantirishni talab etmoqda. Bu yo'nalishda mamlakatimizni 2030- yilgacha bo'lgan davrda rivojlantirish Konsepsiyasida shaharlarni "aqlli shahar" tizimiga o'tkazish va "aholining kommunal-maishiy xizmatlar bilan ta'minlanish darajasini oshirish" vazifalarining belgilanganligi ham sohada chuqur tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirish hamda issiqlik ta'minoti xizmatlari sohasida samarali boshqaruv mexanizmlarini joriy etish dolzarbligini ko'rsatmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI

So'nggi paytlar issiqlik ta'minoti samaradorligi masalalari ko'plab tadqiqot obyektiga aylandi. Issiqlik ta'minoti tizimining iqtisodiy mohiyatini, shu jumladan uning samarali ishlashini ta'minlash masalalarini o'rganishga Komarova V.Ye., Ulanovskaya V.D., Chernyak V.Z. va boshqa olimlar katta xissa qo'shdilar. Shu bilan birga, makro darajadagi ilmiy tadqiqot mavzusi issiqlik ta'minoti tizimining samaradorligining iqtisodiy va texnik muam-molariga bag'ishlangan.

Yu.Simionovning tadqiqotlarida issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalari faoliyatini iqtisodiy tahlil qilishning asosiy vazifalaridan birinchisi – mehnat resurslari, moddiy resurslar va moliyaviy resurslarning iqtisodiy samaradorligini aniqlash va navbatdagisi – faoliyat samaradorligini oshirishda ichki resurslarni aniq hisoblanishi ko'rsatib o'tilgan.

V.Chernyak issiqlik ta'minoti xizmatlari sohasining samaradorligini nafaqat moliyalashtirish hajmi va moddiy-texnika bazasini qo'shimcha vositalarni kiritish orqali kuchaytirishda, balki xizmatlar sifatini saqlab turgan yoki oshirgan holda xarajatlarni tejash bilan belgilaydi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, bu sohada ko'plab muammolar mavjud degan xulosaga kelish mumkin, ya'ni sifatli statistik ma'lumotlarning yo'qligi, sohada innovatsiyalarni deyarli joriy etilmasligi, issiqlik tarmoqlarining yuqori darajada eskirishi, yo'qotishlarning oshishi, issiqlik tariflarining yuqoriligi kabi muammolar uzoq yillar davomida o'z yechimini topmagan.

Tadqiqotchi R.F.Gataullinning fikricha, issiqlik ta'minoti xizmatlarining samaradorligi natijalari (daromadlar va hajmlar – xususiy va jismoniy shaxslar uchun) minimal xarajatlarga teng bo'lganda erishiladi. Bundan tashqari, u pullik va bepul xizmatlar birlashtirilgan sohalarida (ta'lim, sog'liqni saqlash, kommunal xo'jaligi va boshqalar) ularning daromadlilik ko'rsatkichi samarani tavsiflamasligini ta'kidlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada issiqlik ta'minoti sohasida iqtisodchi olimlarning mavzuga bag'ishlangan ilmiy asarlari o'rganilgan. Tadqiqot metodologiyasi sifatida adabiyotlarning qiyosiy tahlili va farazni asoslash usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Issiqlik ta'minoti xizmatlari sohasida faoliyat yuritayotgan korxonalar faoliyatida iste'molchilarning ushbu xizmatlarga bo'lgan talabini kengayishi bilan bozor munosabati chuqurlashib boradi va bu, o'z navbatida, sohada ma'lum darajada iqtisodiy qonuniyatlarning amal qila boshlashiga olib keladi.

Issiqlik ta'minoti xo'jaligida bozor munosabatlarining shakllanishi va rivojlanishi quyidagi asosiy tamoyillar negizida yuzaga keladi (1- jadval).

1-jadval: Issiqlik ta'minoti xo'jaligida bozor munosabatlarining shakllanishi va rivojlanishining asosiy tamoyillari va ularning xususiyatlari¹

Tamoyillar	Xususiyatlar
Raqobat	Issiqlik ta'minoti xizmatlar (mahsulot va ishlari)ni sotuvchilar va sotib oluvchilarning ko'p miqdorda mavjudligi
Narxlarning erkin shakllanishi	Issiqlik ta'minoti xizmatlar bozorida to'lovga qobil talab va taklif o'rtasidagi to'g'ridan to'g'ri munosabatlarining natijasi
Shartnomaviy munosabatlar	Issiqlik ta'minoti xizmatlarini iste'molchi huquqlarini ko'zda tutish bo'yicha choralarni ko'zda tutuvchi teng huquqli iqtisodiy subyektlar o'rtasidagi kelishuv asosidagi munosabatlar
Davlat tomonidan boshqarish	Issiqlik ta'minoti xizmatlar bozori ishtirokchilari tomonidan mavjud qonunchilikka amal qilinishini hamda iste'molchilarning konstitutsion huquq va erkinliklari ta'minlanishini kafolatlash
Bozor segmentatsiyasi	Issiqlik ta'minoti xizmatlar bozorini xaridorlar guruhlariga bo'lish, bozor segmentlarini ajratish
Xizmat (ish)larning o'zaro aloqadorligi	Ko'rsatiladigan issiqlik ta'minoti xizmatlari tizimning boshqa tarmoq yoki soha korxonalari bilan o'zaro aloqadorligi
To'lovlarning majburiyligi	Iste'molchilar (aholi va korxonalar) tomonidan ko'rsatilgan xizmatlar uchun to'lovlarning o'z vaqtida va to'liq amalga oshirilishi. Ayrim toifadagi iste'molchilarga to'lovlarni belgilangan tartibda va hajmda davlat tomonidan kompensatsiya ko'rinishida to'lab berilishi
Imtiyozlar va subsidiyalarning Manzilliligi	Aholining kam daromadli toifalariga issiqlik ta'minoti xizmatlar bo'yicha to'lovlarni amalga oshirilishida davlat tomonidan manzilli ijtimoiy himoyaning qo'llanilishi
Turli me'yorlar mavjudligining majburiyligi	Iste'molchilar ular uchun eng arzon narxlarda eng yaxshi holat (uy maydoni, loyihasi, issiqlik ta'minoti xizmatlar sifati, ichki dizayn, joylashuv o'rni va boshqalar)dagi me'yorlarni tanlash mavjudligi
Iste'molchining ustunligi	Xizmatlar taklif etuvchilarning iste'molchilar oldidagi mas'uliyati

1 Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

Har bir tamoyil sohadagi munosabatlarning xususiyatlaridan kelib chiqqan holda o'z xususiyatiga ega bo'lib, tamoyillarning bajarilishida ushbu xususiyatlarga alohida e'tibor qaratilishi lozim.

Issiqlik ta'minoti xizmatlari sohasi samaradorligini aniqlash masalasiga turlicha uslubiy yondashuvlar mavjud. Ayrim yondashuvlar soha samaradorligini oshirishni nisbatan kam mablag' va mehnat sarflagan holda mavjud resurslardan ratsional foydalanish nisbatan yuqoriroq xizmat sifati bilan iste'molchilarning ehtiyojini to'laroq qondirishda ko'radilar. Ko'pchilik tomonidan issiqlik ta'minoti xizmatlari samaradorligi sifatida iqtisodiy jihatdan erishilgan natijalar (ko'rsatilgan xizmatlar hajmi) va jamiyatda mavjud turli resurslar xarajati o'rtasidagi munosabat tushuniladi.

Bizning fikrimizcha, issiqlik ta'minoti xizmatlarini taqdim etish samaradorligi jamiyat manfaatlarini uchun, ishlab chiqarish va ishchi kuchining eng kam miqdori bilan maksimal natijalarga erishish bilan belgilanadi. Shu bilan birga, issiqlik ta'minoti xizmatlarining samaradorligini faqat taqdim etilayotgan xizmatlarning o'sishi va narxlarning pasayishi bilan bog'lash mumkin emas, samaradorlikni aniqlashda ijtimoiy oqibatlariga muhim ahamiyat berish lozim.

*Birinchi*dan, resurslardan foydalanishning katta ta'siri hali ham ishchilarning mehnat sharoitlari yomonlashishi bilan bir vaqtda yuz bersa, bu ishlab chiqarish samaradorligining oshishini anglatmaydi.

*Ikkinchi*dan, ko'rsatilayotgan issiqlik ta'minoti xizmatlarining hajmining ko'payishi, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish natijasida bajarilgan ishlar, mavjud ehtiyojlarga mos kelishi kerak. Agar u mavjud ehtiyojlarga mos kelmasa, unda jamiyat uchun issiqlik ta'minoti xizmatlarining samaradorligi deyarli o'smaydi va faqat foydasiz xarajatlar yuzaga keladi.

Issiqlik ta'minoti xizmatlarini samaradorligi tahlilining uslubiy asoslari muammosini o'rganar ekanmiz, aytish mumkinki, ko'pchilik iqtisodchilar samaradorlik tahlilining (samaradorlik mezonlari) quyidagi jihatlarga e'tibor qaratmoqdalar:

- Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish xarajatlarining o'zgarishi dinamikasi.
- Issiqlik ta'minoti xo'jaligining moliyalashtirilishi hajmi.
- Kreditorlik va debitorlik qarzlari hajmining o'zgarishi, shuningdek, issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarning joriy yil uchun yo'qotishlari (mutlaq va nisbiy qiymatlar).
- Issiqlik ta'minoti xizmatlariga tariflar va narxlarni tahlil qilish.
- Issiqlik ta'minoti xizmatlariga to'lovlarning hajmida aholi to'lovlarning ulushi.
- Subsidiyalar hajmi va ularni ta'minlash uchun ajratilgan budget mablag'lari miqdori.
- Joriy yil uchun avariya hodisalari sonining oldingisiga nisbati.
- Muhandislik ta'minoti tizimlarining aylanma darajasi.
- O'tgan yilga nisbatan kapital ta'mirlangan va rekonstruksiya qilingan issiqlik ta'minoti fondining hajmi va boshqalar.

Ushbu ko'rsatkichlar oqilona ravishda issiqlik ta'minoti xizmatini ko'rsatish tizimining samaradorligi mezonlari sifatida ko'rib chiqilishi mumkin. Aynan shu ko'rsatkichlar issiqlik ta'minoti xo'jaligi holatini baholash va uning o'zgarishi to'g'risida xulosa chiqarish imkonini beradi. Ammo bu mezonlar quyidagi ko'rsatkichlar bilan to'ldirilishi kerak deb hisoblaymiz:

- Aholining issiqlik ta'minoti xizmatlaridan qoniqish darajasi (aholining issiqlik ta'minoti xizmatlari bo'yicha shikoyat va arizalari soni, aholining issiqlik ta'minoti xizmatlariga doir huquqlari va erkinliklaridan erkin foydalanish imkoniyati va boshqalar).
- Sohadagi tadbirkorlik faoliyati ko'rsatkichlari.
- Issiqlik ta'minoti xo'jaligidagi investitsion faollik darajasi.
- Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish sohasidagi davlat xizmatlarining davlat ijtimoiy standartlariga muvofiqligini ta'minlash.
- Taqqoslanadigan sharoitlarda aholiga issiqlik ta'minoti xizmatlarini taqdim etish xarajatlarini kamaytirish.
- Sanoatda yoqilg'i-energetika resurslarini iste'mol qilishni kamaytirish (resurslarni tejash) va boshqalar.

Bir qator olimlar xizmat ko'rsatish sohasining iqtisodiy va ijtimoiy samaradorligi atamasiga o'z yondashuvlarini ko'rsatib o'tishgan. Iqtisodiy samaradorlik erishilgan natijalar va jamiyat uchun mavjud bo'lgan turli xil

resurslarning xarajatlari o'rtasidagi nisbat bilan tavsiflanadi. Ijtimoiy samaradorlik deganda aholining xizmatlarga bo'lgan ehtiyojini to'liq qondirish tushuniladi.

Shunday qilib, issiqlik ta'minoti xizmatlari nafaqat tejamkor bo'lishi kerak, balki ular iste'molchilar va yetkazib beruvchilar uchun maqbul bo'lishi ham kerak.

Issiqlik ta'minoti xizmatlari bozorining asosiy subyektlari, bir tomondan, issiqlik ta'minoti xizmatlaridan foydalanuvchilar (aholi va xo'jalik yurituvchi subektlar), boshqa tomondan issiqlik ta'minoti xizmatlarini ishlab chiqaruvchilar hisoblanadi. Bozorning har bir subyekti issiqlik ta'minoti xizmatlarining samaradorligiga o'zlari-niing manfaatlaridan kelib chiqib o'z talablarini qo'yadilar. Bir tomondan, iste'molchi issiqlik ta'minoti xizmatla-rining sifatini iste'mol qilinadigan issiqlik ta'minoti xizmatlarining samaradorligining asosiy ko'rsatkichi bo'lgan ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan, boshqa tomondan, ishlab chiqaruvchilar samaradorlik mezo-ni sifatida iste'molchilar tomonidan kelib chiqadigan ijtimoiy va iqtisodiy ko'rsatkichlar asosida o'zgartirilgan sifat ko'rsat-kichi bilan bog'laydilar.

Shunday ekan, issiqlik ta'minoti xizmatlarining samaradorligini boshqarish, bizning fikrimizcha, vakillik qilayotgan tomonlarning faoliyatini muvofiqlashtirish va ular o'rtasida maqbul balansga erishishdan iborat.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi fikrlardan kelib chiqib ta'kidlash o'rinliki, rentabellik prinsipi issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish sohasidagi korxonalar faoliyatining asosiy prinsipi va maqsadi bo'lmasligi kerak. Aholining katta qismi uchun turmush darajasi pastligi, texnik jihozlarning yo'qligi va issiqlik ta'minoti xo'jaligining yomonlashishi bartaraf etilgan sharoitdagina ijtimoiy va iqtisodiy samaradorlik yuzaga keladi. Shubhasiz, bugungi sharoitda va yaqin kelajakda iste'molchilar uchun maqbul narxlardan kelib chiqqan holda ko'rsatilayotgan xizmatlar sifati ushbu sohadagi ijtimoiy samaradorlikning ko'rsatkichi bo'lishi kerak.

Issiqlik ta'minoti infratuzilmasiga investitsiyalar, hatto uzoq muddatli o'zini oqlash bilan ham, iqtisodiy jihatdan samarali va issiqlik ta'minotining boshqa turlari bilan raqobatbardoshligini isbotlagan haqiqiy biznesdir. Umuman olganda, raqobat bozor iqtisodiyotining muhim elementi hisoblanadi, chunki u samaradorlikni oshi-radi, mahsulot va xizmatlar sifatini oshiradi, bu esa iste'molchilarni issiqlik bilan ta'minlashga ijobiy ta'sir ko'rsa-tadi. Markaziy issiqlik ta'minoti tizimlarida raqobatni yaratishda yuzaga keladigan asosiy vazifa iqtisodiyotning ushbu sektorida talab va taklifni boshqarishning oqilona va shaffof mexanizmlarini yaratishdir.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategi-yasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni. 2017-yil 7-fevral // www.lex.uz.
2. Экономика жилищно-коммунального хозяйства/ под ред. Ю.Ф.Симионова. –М.: ИКЦ "Март", 2004. –С.179
3. Черняк В.З. Жилищно-коммунальное хозяйство: развитие, управление, экономика. –М.: КНОРУС, 2007. – С.18
4. Гатауллин Р.Ф. Повышение эффективности сферы услуг населению: теория и методология. –Уфа: Восточный университет, 2001. –С.38.
5. Комарова В.Е., Улановская В.Д. Эффективность и интенсификация непроизводственной сферы. –М.: Экономика, 1997. – С.18.
6. Каменева Е.А., Барулин С.В. Финансы жилищно-коммунального хозяйства. –М.: Ось-89, 2003. –С.37

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 3

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.